

Overzicht kaatsbanen in Zuid-Holland

Samengesteld door Cees de Bondt

Bij Kastelen:

Chronologisch, op basis van eerste bronvermelding van de baan (*caetspel*)

Slot Teylingen (ca. 1370)
Kasteel van Schoonhoven
Het Binnenhof, 3x (1388-1650), open 'caetspelen'
Burcht van Oostvoorne
's Heerenhof, Brielle
Burcht van Arkel, Gorinchem
Huis Honselersdijk

Kaatsbanen, vooral bij herbergen

Den Haag 1592	Lange Poten, N-zijde, huis met kaatsbaan ⁱ
Den Haag c. 1600	Buitenhof, Huis met kaatsbaan, ook theater, gesloopt in 1776.
Den Haag 1614	Casuariestraat, hoek Bleyenburg Huis met kaatsbaan
Den Haag 1628	Casuariestraat, N-zijde, Vanaf c. 1670 theater van Prins van Oranje
Den Haag 1622	Lange Houtstraat, huis met kaatsbaan
Den Haag 1660?	Denneweg, ook theater
Wassenaar 1626	Op het Dorp, Het Wapen van Nassau, Huis, erf en kaatsbaan, aan de Zuidstraat ⁱⁱ
Wassenaar 1623	Aan het plein, Herberg De Vergulde Valck, met kaats- en kolfbaan daarachter ⁱⁱⁱ
Voorschoten 1700	Herberg Wapen van Voorschoten, kaats- en kolfbaan, 1800-1846: hospitaal ^{iv}
Valkenburg ca. 1700	De Rijndijk Herberg Het Wapen van Valkenburg (Regthuys), met kaatsbaan
Rijnsburg 1606	Aan de Valkbrug, Herberg De (Vergulde) Valk, met kaatsbaan ^v
Rijnsburg 1704	Noordzijde van de Vliet, t/o De Valk Herberg de Swaan, met kaatsbaan ^{vi}
Voorhout 1736	Noordwijkerhoek Herberg De Zwarte Leeuw/Wapen van Voorhout, kaatsbaan ^{vii}
Katwijk 1681	Op 't Schulpemd Huis en kaatsbaan waar 'De Getrouwe Harder' uithangt ^{viii}
Noordwijk a Zee 1692	Herberg Het Land van Belofte, met kaatsbaan ^{ix}
Noordwijk 1694	Voorstraat Herberg Het Hof van Holland, met Kaats- en Klosbaan ^x
Noordwijk 1695	Westeinde, Voorstraat Herberg De Gecroonde Swaan, met kaatsbaan ^{xi}

Sassenheim 1691	In het Dorp,	Herberg De Hollandse Tuin, met kaatsbaan ^{xii}
Sassenheim 1745	Herberg de Vergulde Valk	
Oegstgeest 1673	Kerkweg	Huis, erf en kaatsbaan, Herberg De Rode Leeuw ^{xiii}
Warmond 1728	Herberg De Witte Swaan (1623-1796)	bezat in 1728 een kolf- en kaatsbaan ^{xiv}
Warmond 1774	Bij plein De Baan	Herberg de Stad Romen bezat twee overdekte kaatsbanen ^{xv}
Noordwijkerhout ?	Op het Dorp	Huis, erf, schuur en kaatsbaan ^{xvi}
Leiden 1566	Op de Mare	Herberg de Kaatsbaan ^{xvii}
Leiden 1542	Noordeinde, N-zijde, bij de Haechpoort.	Half huys met caetsbaen, 1726 afgebroken. ^{xviii}
Leiden 1585	Koepoortsgracht	Huis de Drie Rincketten met kaatsbaan Nu Samuel de Zee Hofje ^{xix}
Leiden 1627	Achterste Doelensteeg, bij Sacksteeg aan de Vest,	1627-1736 kaatsbaan van familie Persijn
Leiden 1627	Hooigracht, O-zijde	Tapperij de Vergulde Swaen met kaetsbaen, tot 1647 ^{xx}
Leiden 1663	Hogewoert, Z-zijde, bij Hogewoertpoort,	Herberg Hof van Gelderland met kaatsbaan
Leiden 1652	Beestenmarkt, N-zijde	Andries de Toidt, kaatsmeester in 't Gulden Racket
Leiden 1625	Doelenachtergracht, W-zijde	Kaatsbaan van 1625-1731, daarna gesloopt voor de Hortus
Leiderdorp 1671	Aan de Doeswetering	Herberg 't Haesje, met kaatsbaan ^{xxi}
Leiderdorp 1747	Achthovense polder	Buitenplaats Dijkzicht, met kaatsbaan ^{xxii}
Zoeterwoude 1653	Hoge Rijndijk	Herberg Het Fontijn
Zoeterwoude 1852	Hoge Rijndijk	Herberg, vanouds de Ooievaar, met kaatsbaan ^{xxiii}
Voorschoten Ca. 1700	Voorstraat	Herberg het Wapen van Voorschoten
Stompwijk 1727	Hoek Meerlaan/ Dr van Noortlaan	Herberg de Jonge Prins, nu het Blesse Paard ^{xxiv}
Leidschendam 1689	Veur, aan de Vliet	Herberg het Eiland, met kaatsbaan
Voorburg 1658	Heerenstraat, N-zijde	Herberg de Buys
Voorburg 1651	Hofwijkstraat	Herberg Welgelegen, met kaatsbaan
Rijswijk ?	Aan de Haagvliet, Buurtschap 't Sluijsje	Herberg 't Sluijsje, met kaatsbaan
Rijswijk 1644	Langs de Vliet, bij Carstangewetering	Herberg met kaats- en kolfbaan ^{xxv}
Rijswijk 1649	Aan Nieuwe Weg (Lange Kleiweg)	Herberg 't Haantje, met kaats- en klosbaan ^{xxvi}

Delfgauw 1618	Aan het Windas, Z-zijde van de vaart	Huis, schuur en kaatsbaan ^{xxvii}
Zoetermeer 1671	In de Dorpstraat	Herberg de Rode Leeuw (ook Regthuys), met kaatsbaan ^{xxviii}
Zoetermeer 1628	Zegwaard, bij de Stenen Brug	Herberg Hof van Holland met\kaatsbaan ^{xxix}
Zoetermeer 1628	Zegwaard	't Hondeken, huis met kaatsbaan ^{xxx}
Zoetermeer 1628	De Hooren, W-zijde	Huis, erf en 'kaetsbaen'. ^{xxxi}
Zoetermeer 1647	Buitenweg, Op 't Dorp	Herberg De Hollantsche Thuijn' ^{xxxii}
Pijnacker 1645	O-zijde van de Rottecade in 't Swaenshals	Huis de Pijnaecker met kaatsbaan ^{xxxiii}
Benthuizen 1675	Aan de Westbrugge	Herberg de Jonge Prins, met kaatsbaan
Berkel en Rodenrijs 1722		Herberg Het Regthuys, met kaats- en kolfbaan ^{xxxiv}
Zevenhoven 1736	Lopikerweg Oost 180	Herberg De Prins (Regthuys), aan Oostzijde: kaatsbaan
Nieuwkoop 1609		Herberg De Witte Swaen, met kaatsbaan ^{xxxv}
Nieuwkoop 1653	N-zijde van het Zuideinde	Herberg de Vergulde Wagen, met kaatsbaan ^{xxxvi}
Nieuwkoop 1778/ ook nog 1892?		Herberg De Prins/'t Vliegende Paard, met kaatsbaan ^{xxxvii}
Nieuwkoop 1804		Herberg de Hollandsche Leeuw/Het Regthuys, met kaats- en kolfbaan ^{xxxviii}
Nieuwkoop 1768		Herberg Het Turfschip van Breda, met twee kaatsbanen en een kolfbaan ^{xxxix}
Noorden 1668	Ten oosten van de Noordse Kerklaan	kaatsbaan
Gouda 1649	Huis aan de Lange Gouwe (nu nr. 70), achter de Vischmarkt,	met vanaf 1710 een kaetsbaen
Delft 1500	Verwersdijk, O-zijde, nu Pluymptot 11	Jan Jansz in de caetsbaen ^{xl} Nu woonhuis
Delft 1611	Vrouwjuttenland, O-zijde	van 1632- 1688 kaatsbaan in bezit van fam. Van Persijn
Delft/Pijnacker 1728	De Laan, Herberg de Verkeerde Wereld	
Naaldwijk 16 ^e eeuw	Heerenstraat	Logement de Toorenburg, met kaatsbaan ^{xli}
Poeldijk 1710		Herberg De Hollandsche Tuyn, met kaatsbaan
De Lier 1644	Herberg St Joris, met kaatsbaan	
Maassluis 1686	Hoochstraat	Herberg De Orangienboom, met kaatsbaan
Vlaardingen 1612	Aan de Markt	Herberg 't Hemelryk

Schiedam	Bij de Kethelpoort, aan de Afrol	Huis, erf en kaatsbaan ^{xlii}
1615		
Rotterdam	Hillegersberg, in het Westeynde	Huis, schuur en kaatsbaan ^{xliii}
1615		
Rotterdam	Goudsewagenstraat, O-zijde	Jan Jacobsz. In de caetsbaen ^{xliv}
1541		
Rotterdam	Kipstraat, N-zijde, in 1707 wordt op de kaatsbaan een opera opgevoerd	
1564		
Rotterdam	Nieuw Haven, N-zijde, kaatsbaan van Pool Willemsz van Persijn	
1615		
Rotterdam	Het Nieuwe Hooft, Jan Floren inde caetsbaen buiten oude Schiedamse Poort	
1619		
Rotterdam	Bouw stadskaatsbaan, 'int Swaenshals in Crooswijk'	
1640		
Capelle a/d IJssel	In Schinkelsveen	Huis met schuur en kaatsbaan ^{xlv}
1677		
Dordrecht	Augustijnenkamp, Steegoversloot	Huis met kaatsbaan ^{xlvi}
1558		
Dordrecht	Nieuwstraat	Huis met kaatsbaan, oorspronkelijk de stadskaatsbaan ^{xlvii}
1567		
Dordrecht	Tolbrugstraat, Landzijde	Huis met kaatsbaan
1598		
Zwijndrecht	Groote Lindt, t/o de kerk	Herberg, met kaatsbaan
?		
Gorinchem	In de Revetsteeg	Huis met kaatsbaan (revet betekent kaatsbaan) ^{xlviii}
16 ^e eeuw		
Gorinchem	Westwagenstraat	Huis met kaatsbaan
1630		

ⁱ Voor de Haagse kaatsbanen, zie C. de Bondt: *Heeft yemant lust met bal, of met reket te spelen ....?*, pp. 168-169.

ⁱⁱ Rechterlijk Archief (RA) Wassenaar, 9, f. 65v., 3-9-1626.

ⁱⁱⁱ Volgens *Wassenaarse Oudheden*, Hoofdgeld 1623. Herberg op plaats waar in 1740 het Baljuwhuis kwam.

^{iv} Digitale publicatie van december 1994, p. 14: <https://020apps.nl/mip/beschrijvingen/Voorschoten.pdf>

^v Openbare veiling van de herberg met kaats- en kolfbaan in juli 1746: *Leydse Courant*, 25 juli, 1746.

^{vi} Bron: website www.aartboekee.nl.

^{vii} Bron: website www.canonvannederland.nl/nl/page/71348/matige-groei.

^{viii} Katwijk, Rechterlijk Archief (RA), inv. nr. 1, f. 67v, 17-6-1681; Bron: Kwartierstaat Johannes Petrus Maria Koot.

^{ix} Rechterlijk Archief van Noordwijk, inv.nr. 184, 1., 4-6-1692.

^x *Id.*, 115, 25-6-1694.

^{xi} *Id.*, 131, 28-4-1695.

^{xii} RA van Sassenheim, inv. nr. 7, 91, 12-6-1691. In 1745 wordt ook de herberg De Vergulde Valk genoemd, maar niet duidelijk is of deze herberg met kaatsbaan dezelfde is als De Hollandse Tuin: De Bondt, 1993, p. 162.

^{xiii} RA, Hof van Holland, Decreten, akte 3334/1628/007.

^{xiv} Bron: website www.warmelda.nl, middenstandsljst sinds 17^e eeuw.

^{xv} Bron: Boekje 'Jan Steen en plekken van plezier', zie website: www.zwanburgerroute.nl.

^{xvi} Via genealogische databank: www.hogenda.nl, giftboeken, op zoekterm 'kaatsbaan'.

^{xvii} GA Leiden, Weeskamer, Toegangsnr. NL-LdnRAL-0518, nr. 4444.

^{xviii} Volgens klapper op Inbrengeboek 1540-1559: GA Leiden. Dit was de baan waar Crijn Willemsz van Persijn en later zijn zoons kaatsbaanhouders waren, vanaf 1606.

^{xix} GA Leiden, WA 3356e, boedel Jan Arentsz van Raamsvelt, timmerman.

^{xx} Kaatsbanen in Leiden: *Heeft yemant lust*, pp. 166-167.

-
- ^{xxi} GA Leiden, Weeskamer, Toegangsnummer: NL-LdnRAL-0518, nr. 20558.
- ^{xxii} NA, RA Leiderdorp, 48, ff. 133-134, 8-7-1747.
- ^{xxiii} Advertentie Leydse Courant, 19 juli 1852.
- ^{xxiv} Volgens website: www.stompwijk.nl/index.php/2011/08/29/stompwijks-erfgoed-het-blesse-paard/. Met kaatsbaan, later gebruikt als kolfbaan.
- ^{xxv} Artikel van Aart Struijck, 'De Herberg Het Haantje', Historische Vereniging Rijswijk, Jaarboek 2018, pp. 9-21, p. 11
- ^{xxvi} *Id.*, p. 12.
- ^{xxvii} Protocol van transporten en schuldbrieven van de Vrijenban 1605 – 1621, f. 55 d.d. 2-8-1618 . www.hogenda.nl; de grond waarop de panden stonden, was eigendom van de Oude Kerk in Delft.
- ^{xxviii} Volgens de historie van het Parochieel Centrum de Kapelaan, op website www.dekapelaan.nl . Geraadpleegd op 20 juni 2020.
- ^{xxix} Verpondingen 1628, Zegwaart, f. 43.
- ^{xxx} *Id.*, f. 65v.
- ^{xxxi} Kohier van de Verponding van Zegwaart, 1628, f. 65v.
- ^{xxxii} Streekarchief Rijnlands Midden (SRM), Oud Rechterlijk Archief, protocollen Hazerswoude, inv. nr. 26, blz. 287v, 288; Bron: Kwartierstaat Lapikàs, Generatie 12.
- ^{xxxiii} Gemeentearchief Rotterdam, notarieel archief, inv. nr. 437: akte 107, 24-7-1645
- ^{xxxiv} Kolfbaan app van Peter Spijker.
- ^{xxxv} Bron voor de kaatsbanen in Nieuwkoop en die in Noorden: www.familiegeschiedenisvanwieringen.nl/site...nl/assets/files/.../nieuwsbrief21.pdf. Geraadpleegd op 21 juni 2020.
- ^{xxxv} Bron: website van Erfgoed Leiden, via zoekopdracht 'kaatsbaan', zie noot ??
- ^{xxxv} Deze vermelding van een kaatsbaan uit 1892 verwijst wellicht
- ^{xxxvi} Bron: website van Erfgoed Leiden, via zoekopdracht 'kaatsbaan'
- ^{xxxvii} Deze vermelding van een kaatsbaan uit 1892 verwijst wellicht naar de volgende beschrijving: in het jaar 1892 nog een kolfbaan en daarnaast gelegen kaatsbaan, verhuurd door herbergier Joh. Jac. Valkenet tbv hulpschool met speelplaats: Archief gemeente Nieuwkoop 1811-1935, Toegangsnummer: NL-LdnRAL-162.1.02.
- ^{xxxviii} Kolfbaan app van Peter Spijker.
- ^{xxxix} *Id.*
- ^{xl} Delftse kaatsbanen: *Heeft yemant lust*, p. 169.
- ^{xli} Bron: artikel in *De Westlander*, vrijdag 25 februari 1955, p. 6.
- ^{xlii} OR, Archief Schiedam, inv.nr. 335, Giftboek, nr. 93, 23-10-1615.
- ^{xliii} Stadsarchief Rotterdam: Notariële archieven, archief 18, inventarisnummer 27, aktenummer 130, ff. 228 t/m 230, boedelscheiding van 11-8-1615.
- ^{xliv} Zie *Heeft yemant lust*, 1993, p. 170 voor de banen in Rotterdam.
- ^{xliv} Nieuwsbrief najaar 2011, Historische Vereniging van Capelle aan den IJssel, p. 77.
- ^{xlvi} GA Dordrecht, Kohier van de 10^e Penning, Bron: SvH929, f. 86v.
- ^{xlvi} ORA Dordrecht, inv. 707, f. 74, 19 sept. 1567.
- ^{xlvi} Vriendelijke mededeling van Aron de Vries, Regionaal Archief Gorinchem.